

www.word-uppsala.se

word

#10 NOV
2007
EN TIDNING
AV UNGA,
FÖR UNGA
I UPPSALA

KONSUMERAREN KARIN ELLER NEVERLANDSNIKLAS?

Test – hur mycket bryr du dig
om miljön?

FÖLJER INTE STRÖMMEN

Familjen flydde från militärdiktatur
– nu är Paloma Nordling Blanco officer

”VILL INTE SÄLJA MIG”

Helena Dahl jobbar på sin andra demo

Men komiker, är
inte de ganska ego,
otrevliga och allmänt
hänsynslösa?

TÄNK FÖRST, HANDLA SEDAN

Inget mer slit och släng. Sex sidor om
shopping som påverkar till det bättre

Word säger

Påverkansnumret

Temat denna gång blev **påverkan**, vad vi påverkas av och vad vi kan påverka. Vi tar ett grepp om allt från böcker som förändrat världen (sid 23) via en tv-kändis som förändrar folks livsstilar (sid 30) till hur du kan shoppa för att påverka både miljö och människors liv till det bättre (sid 13-19).

Och så är det ju förstås **det tionde numret!** Vi skulle bli förvånade om Word inte är **den enda lokala, ungdomsstyrda tidningen** i Sverige. På två år har vi fått ihop tio nummer, tack vare stöd från Barn- och ungdomsnämnden och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun, och tack vare en hel del arbete. Det firar vi lite diskret med att ge dig möjligheten att vika en partyhatt att fira Word med, en **limited edition** om bara 2500 exemplar (om man inte räknar det oändliga antal som man kan skriva ut från www.word- uppsala.se, förstås). Kolla **baksidan av tidningen** för instruktioner!

Vi hade också kunnat kalla det för **Det tjejiga numret**. Tro't eller ej, men det har bara råkat bli så att nästan alla vi pratat med den här gången är kvinnor. Det stora undantaget är förstås ståupp-Soran, som Sofia försökte göra en klassisk 20 frågor-idol-intervju med. Det gick sådär (sid 12).

Redaktionen
red@word- uppsala.se

Omslagsbild: Sophie Karlsson

Word

Kontakt

red@word- uppsala.se
Barnombudsmanen i Uppsala
Kungsgatan 47a, 753 21 Uppsala
018-69 44 99

Hemsida

www.word- uppsala.se

Ansvarig utgivare

Ida Bylund
ida.bylund@dinbarnombudsman.nu

Chefredaktör

Mårten Markne, red@word- uppsala.se

Annonser, projektledare

Martin Price (föräldraledig)
Annakarin Heedh
annakarin.heedh@dinbarnombudsman.nu • 018-69 44 99

Redaktion

Caroline Carlfors: skribent
caroline@word- uppsala.se
Emilie Söderlund: skribent, fotograf
emilie@word- uppsala.se
Joanna Jansson: skribent
joanna@word- uppsala.se
Josefin Sivertsson: skribent
josefin@word- uppsala.se
Linn Bleckert: redigerare
linn@word- uppsala.se
Linnéa Ernoffsson: fotograf, redigerare

Word innehåller

Det finns så mycket annat att göra men det främsta målet är att fixa spelningar.

Helena Dahl 28

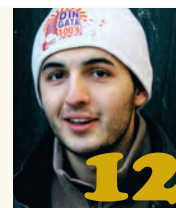
Paloma påverkar

Paloma från Uppsala har alltid varit engagerad och tagit vara på sin möjlighet att påverka. Nu gör hon det som militär.

Soran svarar

Vi försökte göra en klassisk idolintervju med Uppsalas ståuppstjärnskott Soran Ismail.

Handla annorlunda

Påverka genom att köpa – eller kanske genom att låta bli. Word guidar till alternativ konsumtion.

Var det en rolig händelse som du mest skäms för eller känner du att du blev tvingad?

Kompis Carro ger råd

21

Läst: böcker förändrar 23

Sett: bio är verkligt 24

Hört: glajjer är grejjen 26

Tecknat: knäppa Elsa 31

linnea@word- uppsala.se
Sandra Feuer: skribent
sandra@word- uppsala.se
Sofia Jansson: fotograf, skribent,
illustratör
sofia@word- uppsala.se
Sophie Karlsson: skribent, fotograf,
illustratör
sophie@word- uppsala.se
Therese Gustafsson: skribent,
redigerare
therese@word- uppsala.se

Virve Ivarsson: skribent
virve@word- uppsala.se

Medarbetare detta nummer

Amanda Duchens, Artur Wolgers,
Jakob Gustavsson, Jozefin Eriksson,
Li Molnar, Lisa Bjersby, Matilda Eber-
hard, Samuel Vincent Dodd

Tryck

Wikströms, Uppsala

Words vision

Word görs av unga för unga.

Tidningen är en kanal mellan ungdomar och de som bestämmer i Uppsala. Kanske öppnas ögonen hos någon, eller någon får en idé? Word ska **nå så många unga som möjligt** i Uppsala. Word ges ut av Barnombudsmannen i Uppsala, en ideell förening. Vi får stöd från Barn- och ungdomsnämnden och Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun.

Vill du berätta något för unga? Då kan du annonsera i tidningen. Word delas ut på gymnasieskolorna samt ligger på bibliotek och några kaféer.

ISSN 1654-0808

skoltröjor

studentmössor

skolfotografering

Vad vill **ni** att vi ska göra med elevrådets pengar?

alltid

Ensam är inte starkast. Därför finns Uppsalas Elevråd.

erfarenhetsutbyte och utbildning

ekonomiskt stöd och support

kontinuerlig dialog med lokala politiker

Är det inte dags att träffa elevråden på de **andra skolorna** snart?

Är det något **ert** elevråd skulle vilja lära sig mer om?

Har ert elevråd idéer som skulle vara roligt och intressant att göra **tillsammans** med andra elevråd?

Samarbete, elevpåverkan och demokrati.
För att det är viktigt.

Samarbetsorganisationen Uppsalas Elevråd
Övre slottsgatan 7
www.uppsalas-elevrad.se
Telefon: 018-511330 eller 018-511335

Idealist? Javisst!

MARTIN LUTHER KING hade en slips. Men han hade också – som många redan vet – en dröm. Martin Luther King drömde om ett samhälle där hans barn kunde växa upp utan förtryck, han drömde – som många andra – om en bättre värld.

Men jag har också en dröm. Jag har en dröm om en dag då jag kan komma till skolan och tappa bort min vante, dator och tiden – utan att kallas för virrig.

Jag har en dröm om ett samhälle där vi inte likställer yttrandefrihet med att utan respekt för andra publicera Muhammedkarikatyrer med den enda motiveringen att vi kan.

Jag har en dröm om att lära mig dricka te och öl, så att jag sen kan åka till England och göra allt det där som jag inbillar mig att man kan göra mycket lättare där. Jag har en dröm om en studierektor som febrilt försöker skriva sexsidiga pm för hand. Jag har en dröm om att få slut på sandlådepolitik och oändliga skoldagar där största samtalet är Facebook.

Jag har en dröm om att vinna poetry slam på Ofvandals konditori och få beröm, bekräftelse och tårta.

Jag har en dröm om att jag alltid ska vara snödränkt om julen och långledig om sommaren. Jag har en dröm om att inleda en gym-palektion med låttexten "Some people think little girls should be seen and not heard – but I say – Oh bondage, up yours!"

Jag har en dröm om en dag då vi alla kan gå till skolan i rosaglittrande monstertofflor.

MEN DET ÄR inte alltid så lätt att drömma, för det krävs att man alltid ska orka tro, hoppas och

försöka. För varje gång det inte går som man vill måste man börja om igen och motivera sig till att tro på att det ska gå den här gången. I längden orkar man inte, för visst ligger det någonting i det *Fight club*-citrat som säger att "losing all hope is freedom."

Att – i alla fall ibland – få ge upp allt hopp om förändring kan nämligen vara en av de största befrielseerna. För man kan inte misslyckas om man aldrig försöker, man kan inte bli besviken om man aldrig hoppas och man kan inte krossa drömmar som aldrig har funnits.

En författare vid namn Romain Gary sa i en av sina böcker att "Jag var så rädd att förlora allt, att jag till slut förlorade allt, bara för att slippa vara rädd."

OCH VISST ÄR det lätt att låta rädslan ta över och aldrig våga hoppas, drömma och verkligen tro. Det är lätt att komma med svepskal och inbilla sig själv att det är redan är för sent eller omöjligt att försöka förändra.

Men jag tror att vi behöver fler idealister i samhället. Folk som faktiskt vågar hoppas, tro och försöka. Människor som vågar drömma om en bättre värld.

Det är nästan alltid lättare att kritisera och slå ner någon annans drömmar, än att följa sina egna fullt ut. Men tänk om Martin Luther King bara hade gått hem och lagt sig på soffan i stället och tänkt att det inte gick att förändra världen. Om vi aldrig vågar hoppas, tro eller försöka – hur ska vi då någonsin få någonting gjort?

Och hur ska vi någonsin kunna leva i en bättre värld, om vi inte ens vågar drömma om en?

Virve Ivarsson

virve@word-uppsala.se

Det är alltid lättare att slå ner någon annans drömmar, än att följa sina egna fullt ut.

Vilken miljöstereotyp är du?

Sophie Karlsson skrev och tecknade

1 DU VAKNAR UPP EN MÅNDAGSMORNING OCH BEGER DIG UT I VÄRLDEN. HUR TAR DU DIG FRAM?

- A) Cyklar, såklart. Det spelar ingen roll vilket väder, hur långt det är eller huruvida jag har punka eller inte – det är cykeln som gäller. När jag vill ha omväxling brukar jag gå.
- B) Varje morgon sällar jag mig till resten av de bittra figurer som alla står och väntar på bättre tider – eller möjligtvis bussen.
- C) Taxi eller bil (som jag skjutsas i), vad helst som innebär att jag inte behöver anstränga mig mer än nödvändigt.
- D) Jag åker berg-och-dalbana, specialbyggd med sockerkaka och hallonläsk bredvid sätet.

2 PÅ VÄGEN FÅR DU UPPSKATTANDE BLICKAR FRÅN FÖRBIPASSERANDE, SÅ VAD HAR DU PÅ DIG?

- A) Secondhandfynd mixat med egensytt översållat med blommor. Givetvis ekologisk bomull, för att känna mig riktigt nära naturen.
- B) Jag går in i någon affär, tar på mig nån tröja och om den ser okej ut så köper jag den. Är väl inte mer med det.
- C) Vintage goes HM goes Gina Tricot goes Topshop goes Zara goes...
- D) Allt möjligt, det är inte jag som köper kläderna. På något sätt transporteras de till mig. Jag har ingen aning om hur.

Ord som innehåller mer än tio bokstäver förstår du dig inte på. Ett varmare klimat, det blir ju bara mysigt.

3 NU NÄR DET ÄR DAGS FÖR DIN FREETIME, HUR TILLBRINGAR DU DEN?

- A) Befriar chinchillor, kåkar groddar och hänger på Ekocaféet där jag smider miljörättsplaner tillsammans med mina likasinnade över ekologiskt thé.
- B) Gör? Yeah, right. Kollar lite teve, äter lite mat, hänger lite på Facebook (där jag totaldissar alla), du vet sånt där allmänt. Kliar mig i nacken.
- C) Shoppar, dricker vanilla lattes på Barista, köper småpresenter till mina kompisar att överraska med. Av någon anledning kommer jag alltid hem med rosor och cd-skivor som jag köpt av någon gatuförsäljare.
- D) Bygger kojor under min säng.

4 NU HAR DET BLIVIT DAGS FÖR DIG ATT AVSLUTA DAGEN OCH KRYPA NER I SÄNGEN FÖR SKÖNHETSSÖMNERN, MEN HUR BOR DU EGENTLIGEN?

- A) I en kåta i skogen. Till frukost blir det smakfullt riven bark och till middag smaskiga rötter.
- B) Lite varstans, morsan får för sig att flytta när hon känner att hon behöver förnya sig. Lägenhet i Gottsunda, radhus i Nántuna, lägenhet i Luthagen...
- C) I villa i Norby eller Sunnersta, som jag försöker få att se lyxigare ut än den är.
- D) I ett minislott på en undagömd plats, fullt av tinnar och torn och en massa hemliga gångar och rum.

5 VI PÅVERKAS ALLA AV MEDIA, VAD VÄLJER DU I DET STORA MEDIEFLODE VI PRACKAS PÅ?

- A) Miljötidningar, *Supersize me* (som skräckexempel) och diverse litteratur där ämnen som globalisering, växthuseffekt och politik ingår.
- B) Metro nångång när det är tio minuter kvar tills bussen kommer på Stora torget och det spöregnar. Och då endast serierna.
- C) Chic-lit blandat med spänningsromaner och lite Aftonbladet.
- D) 365 godnattsagor. Nerrå, allvarligt, det slutade jag med för två år sen. Mangaserier.

6 EN ANDE FLYGER UPP UR EN GAMMAL COLAFLASKA NÄR DU ÄR UTE PÅ NATTPROMENAD, OCH DU ÖNSKAR DIG?

- A) Ett slut på detta massmord på djur, att all handel är rättvis handel och att elbilar ska vara det enda alternativ som finns.
- B) Att det ska komma en bra film på teve mer än nån gång i kvartalet.
- C) Super-rea på NK där man får nånting som är dubbelt så dyrt som det man köper – gratis.
- D) Att fler ska våga leva i sin fantasi – för då kan vi starta en hemlig klubb tillsammans.

A BARFOTAMONGOT BELLA

Du anser dig själv vara en medveten, eftertänksam person som tror benhårt på att en enda människa kan göra stor skillnad i världen – du gör dessutom allt för att bli den människan. Större delen av din tid går åt till att stå gömd bakom gathörn, redo att ryta åt dem som skräpar ner på din fina gågata, samt sucka över dem som fortfarande använder plastkassar – de är ju bara så sjukt efter!

Du är med i Greenpeace, Amnesty och Grön Ungdom och jobbar extra på hem för hemlösa katter. Ibland tar du ut gamlingar i Operation Gräsmattan och lurar dem att köpa rättvisemärkt kaffe och Krav-märkta bananer i närbutiken.

C KONSUMERAREN KARIN

Meningen med livet är att köpa. En bra dag är en dag där du inte bara hittat tre snygga klänningar på HM, utan också köpt en sprillans ny parfym på Kicks och kanske en badbomb på Lush för att, du vet, lyxa till det lite. Alla behöver vi lite lyx att skämma bort oss med – och du gör det till överkant. Ditt sparkonto ligger alltid på minus, men det är okej för din charm gör att du alltid kan låna mer pengar av dina föräldrar. De, som alla andra, kan helt enkelt bara inte motstå dig och din naivitet. Ibland skänker du en hundring till Rädda Barnen för att döva ditt dåliga samvete över alla grejer du köper. Då känner du dig bra och firar det med att köpa Häägen-Dazs till middag.

B APATISKA ANTON

Det finns inte mycket som kan få dig att hoppa upp och ner av glädje. Större delen av tiden tillbringar du instängd på ditt rum eller sittande på Storken, där du konverserar med andra likgiltiga. Samtalen går i stil med "Vet du vad det är på tv ikväll?" samt "Fan alltså, jag har uppsats att skriva till imorron. Jag orkar inte." Du bryr dig inte om vad som händer i omvärlden, allt kommer ändå gå åt helvete så snart så det är ingen idé.

Då du egentligen har det bra tycker du inte om att klaga, du kan bara helt enkelt inte låta bli. Kanske är du också en cool snubbe som skriver likgiltigt poesi om det känslokalla Sverige. Du får alltid femton tjejer efter dig som attraheras av din likgiltiga yta, men vad de inte vet är: Det är inte bara yta.

Större delen av din tid går åt till att stå gömd bakom gathörn, redo att ryta åt dem som skräpar ner på din fina gågata, samt sucka över de som fortfarande använder plastkassar.

D NEVERLANDS-NIKLAS

Du lever helt i dina egna världar, och är inte ett dugg intresserad av vad som händer runt omkring dig. Varför, när det är så mycket roligare att vara här inne? Ord som innehåller mer än tio bokstäver förstår du dig inte på. Ett varmare klimat, det blir ju bara mysigt. Då kan du dra på dig dina blommiga badbyxor och bada och äta glass varje dag. Du bejakar barndomen som något viktigt, men anser dig vara cool som vågar leva i din egen fantasi. En cool nörd, det är du det.

Enkät

1 Vad gör du för att påverka miljön?

2 Vad skulle du kunna tänka dig att göra?

Amanda Duchens, Lisa Bjersby och Sandra Feuer skrev • Linnéa Ernofsson fotade

NAMN: Denniz Bergstedt

GÖR: Går på Heidenstams skola

ÅLDER: 15 år

1. Jag försöker sortera sopor.
2. Ja, kanske cykla och åka mer buss istället för att åka bil. Och försöka att vara mer energisnål.

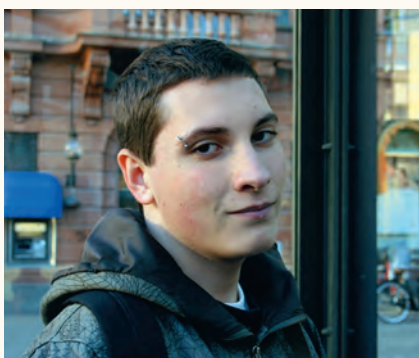

NAMN: Malin Persson

GÖR: Studerar

ÅLDER: 17 år

1. *Skratt*. Inte är det mycket jag brukar göra. Jo, men slänger skräp det gör jag!
2. Det är väl ingenting särskilt som jag skulle kunna göra för miljön.

NAMN: Adam Junebjörk

GÖR: Studerar

ÅLDER: 17 år

1. Jag cyklar mycket och åker tåg. Sen använder jag låg-energilampor. Eller ja, mamma gör det.
2. Jag skulle vilja bli bättre på att källsortera.

NAMN: Arsalan Vaziri

GÖR: Studerar

ÅLDER: 18 år

1. Jag gör mycket! Jag sorterar sopor. Och sedan så släcker jag lampor och skärmen på datorn, fast aldrig datorn...
2. Jag vet inte riktigt. Jo nu vet jag! Jag skulle gå runt och säga till folk omkring mig att göra något för miljön.

NAMN: Jane Eliasson
GÖR: Jobbar som kundtjänstchef
ÅLDER: 29 år

1. Jag sorterar sopor, tidningar, glas och sådana saker. Jag försöker att vara energisnål när jag är hemma och att inte åka lika mycket bil. Jag försöker också åka mer kollektivt.
2. Jag tycker att inte bara jag, utan alla, kan göra mera. Folk borde åka mer kollektivt och slänga mindre sopor. Man borde också cykla mera, om det är korta sträckor man ska.

NAMN: Linn Sundgren och Maarit Kallio
GÖR: Studerar
ÅLDER: 17 och 18 år

1. Linn: Jag går mycket. Stänger av tv och lampor och sånt när jag inte är där. Sedan så handlar jag miljövänligt.
 Maarit: Jag går också mycket och åker buss. Jag drar ur laddaren när jag har laddat mobilen och sedan så släcker jag lampor.
2. Maarit: Jag vill ha en elbil!
 Linn: Det vill jag också ha! Sedan borde det bli billigare att åka buss.

NAMN: Lovisa Rydberg
GÖR: Studerar
ÅLDER: 14 år

1. Jag cyklar istället för att be om skjuts. Sedan slänger jag skräp!
2. Jag kan inte komma på något, fast det borde jag ju! Alla borde tänka mer på miljön, det finns en massa man kan göra.

NAMN: Tobias Bokström
GÖR: John Bauergymnasiet
ÅLDER: 17 år

1. Jag slänger skräp i soptunnorna.
2. Säga åt andra att slänga sopor. Typ gå runt utklädd som en soptunna och be folk att slänga mer saker i soptunnor i stället för att kasta dem på marken.

NAMN: Emil Huusko
GÖR: går på John Bauergymnasiet
ÅLDER: 17 år

1. Ingenting. Slänger sopor i papperskorgar istället för på marken.
2. Kanske skänka pengar till någon organisation. Och rädda aporna. Sedan bor jag också i en Eko-by.

NAMN: Joelle Elkhoury
GÖR: Studerar
ÅLDER: 17 år

1. Jag sorterar sopor. Jag kör inte bil utan cyklar. Sedan släcker jag lampor.
2. Jag skulle vilja gå med i Greenpeace. De tror verkligen på något och gör något av det. Det tror inte bara, de gör.

Person

På ett sätt är det mentalt svårare för killar att **duscha tillsammans** med nakna tjejer, slåss mot eller bajsa med tjejer. Vi är redan inställda på att **vi ska vara där** men det är inte killarna.

Från mötesnisse till militär

Hon började som mötesnisse på Mötesplatsen i Uppsala. Sedan gjorde hon lumpen och nu har hon ett år som officer framför sig. Paloma Nordling Blanco går sin egen väg med bestämda steg.

Therese Gustafsson skrev • Sofia Jansson fotade

PALOMA NORDLING BLANCO är inte den som smälter in i mängden, följer strömmen eller sitter tyst i ett hörn och bevakar. Hon är den som alltid har varit engagerad och tagit vara på sin möjlighet att påverka.

– Jag vet att det går. Det är därför vi har uppnått saker som rösträtt. Man får inte saker gratis, säger Paloma när hon förklarar varför hon engagerar sig, och alltid har engagerat sig.

Paloma började i tidig ålder med att vara med i elevrådet på sin skola. När hon började gymnasiet på Ekebyskolan, fick hon höra talas om Mötesplatsen, där ungdomar träffar politiker och diskuterar frågor som rör dem. Hon gick med och blev ganska snabbt mötesnisse, en av ungdomarna som är med och organiserar träffarna.

– **DET ÄR** jätteviktigt att unga får vädra sina åsikter. Mötesplatsen är ett jättebra forum, säger Paloma och menar att det är väldigt viktigt att man är med och påverkar debatten och att man inte tillåter att de politiska besluten fattas över våra huvuden.

Hon tyckte direkt när hon fick hem reklamen för lumpen att det verkade vara en kul grej. Men hon mötte mycket motstånd.

– Egentligen är det ganska konstigt att jag överhuvudtaget ville göra lumpen. Min familj flydde från militärdiktaturer och många av mina vänner har erfarenheter av militärjuntor, säger Paloma.

Samtidigt menar hon att det är viktigt att man kan skilja på den svenska försvarsmakten och den fascistiska militärdiktaturen i Chile under Pinochet.

– Dock måste man inse allvaret och inte vara naiv. När man gör lumpen utbildas man till soldat. När du är färdig är du soldat, säger hon.

Om det var konstigt att Paloma ville göra lumpen var det ännu konstigare att hon nu tän-

ker fortsätta arbeta inom militären. När hon gjorde lumpen trivdes hon oerhört bra, och hon tycker själv att hon fick väldigt bra omdömen och det motiverade henne till att ta tjänsten som hon inträdde i september som officer. Faktumet att hon är kvinna har inte orsakat henne problem i det militära. Det är snarare i det civila livet som folk inte tar henne på allvar när hon säger att hon jobbar inom militären.

– Jag skäms verkligen inte för mitt yrkesval men jag väljer att tona ned det för att folk inte vet hur de ska agera när de hör vad jag arbetar med, säger hon.

DEBATTEN OM KVINNORNA inom det militära som känner sig nedvärderade eller trakasserade tycker Paloma är viktig, men hon tycker att de kvinnor som faktiskt trivs och har bra erfarenheter från det militära, som hon själv, också ska lyftas fram. Hon har även deltagit aktivt i att förbättra situationen för kvinnor i militären och lumpen.

– Genom nätverket för värnpliktiga kvinnor och värnpliktsrådet, får du möjlighet att påverka dina rättigheter som soldat, exempel på förändringar är allt ifrån duschdraperier till högre lön.

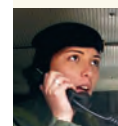
– På ett sätt är det mentalt svårare för killar att duscha tillsammans med nakna tjejer, slåss mot eller bajsa med tjejer. Vi är redan inställda på att vi ska vara där men det är inte killarna.

– Försvarsmakten är på ett sätt den mest jämlika arbetsplatsen som finns. Man är inte kön längre, alla sätts under samma krav men utifrån egna förutsättningar, säger hon.

Paloma förstår att hon som kvinna i ett mansdominerat yrke med utländska rötter dessutom lätt blir en förebild och det vill hon gärna vara också. Och att hon till slut valde att göra lumpen är inget som hon någonsin kommer att ångra.

– Efter lumpen är jag samma person fast bättre, konstaterar hon.

Paloma

Namn: Paloma Nordling Blanco
Ålder: 22 år
Bor: Malmö
Gör: Jobbar under befäl-förstärkningsavtalet, vilket innebär att hon ska vara officer i ett år.

Snälle Soran

Uppsalas (nåja, Knivstas) ståuppstjärnskott Soran Ismail är värd en klassisk idolintervju. Så här gick det när Word försökte få honom att svara på frågor om mobilsignaler och husdjur.

Sofia Jansson
skrev och fotade
Hej Soran!

NAMN: Soran Ismail
FÖDD: 3 december 1987
YRKE: Stå-upp-komiker, elevrådstjänsteman
BOR: I Knivsta, men har köpt lägenhet i Stockholm
AKTUELL: På Stadsteatern den 11 december, tillsammans med resten av gänget från Stockholm Live. Turné-avslutning!

SORAN VAR DEN roliga killen i högstadiet, han som blev presenterad som "Det här är Soran, han som är så kul, du vet". Det var också så han kom in i stand up-svängen. Han ställde upp i en nybörjartävling och plötsligt så stod han där på prispallen med en guldpokal i näven.

Efter det har allting bara flutit på. Han fick plats på scenen hos olika nybörjarklubbar, var rolig och gjorde succé. Magnus Betnérs brud fick syn på honom, skrattade och plockade med Soran ännu ett steg på komiker-stegen.

Soran är killen som har ett namn, ja, det är faktiskt Soran själv som kommer upp på skärmen när man Googlar honom. Han är Uppsalas största stolthet och Sveriges senaste stjärnskott.

Men komiker, är inte de ganska ego, otrevliga och allmänt hänsynslösa? Jo, så tänkte jag med. Jag ville visa den elake, arrogante och självgode Soran, mannen bakom myten, men det var en uppgift som visade sig vara mer eller mindre omöjlig.

För Soran är snäll, nästan så att jag vågar säga genomgod. Hela tiden försöker jag få honom att jämföra sig själv med andra komiker i Sverige. Kan-ske att han ska kläcka ur sig att han är lite bättre, lite kvicktänkare eller lite roligare?

Men det gör han inte.

SORAN SÄGER HÄNGIVET att Björn Gustavsson är den roligaste killen han vet och på frågan om vem som är tråkigast så kan han (eller vill han?) inte nämna någon. När jag försöker få honom att ranka sig själv blir det inget med det heller. Soran

säger att han inte kan bedöma sig själv.

"Det är publikens uppgift. Så länge de har roligt är jag nöjd".

Till och med på de mest idiotiska frågor svarar han försynt på ett Alfons Åberg-liknande sätt, som om jag är storkusinen man måste vara till lags.

Han tycker att jag är dum i huvudet, undrar lite vad det kan finnas för intresse i att veta vad han har för ringsignal på sin mobil, vad han sover på för slags kudde eller vad han skulle göra om han var osynlig för en dag. Trots att han tänker så svarar han sådär snälltufft "en orm skulle vara häftigt!" på en töntfråga som "Om du hade ett husdjur, vilket djur skulle det vara?"

Men ändå ler han lite, skratrar lite, är lite trevlig, sådär som bara en stå-upp-komiker kan, du vet.

Hej byråkrat!

Emilie Söderlund
skrev och fotade

Namn: Maria Aulén Thomsson

Ålder: 53 år

Gör: Är informationssekreterare för Uppsala kommuns webbplats uppsala.se. Ser till att vi medborgare får vår röst hörd.

Vad är medborgardialogen?

– Det är en möjlighet för kommunen att möta medborgarna. Den finns till för att öppna en dialog och ge insyn och delaktighet.

Hur sker dialogen oftast?

– Till exempel genom möten eller forum på uppsala.se. Man måste se till att dialogen sker på en neutral mark. Det ska inte vara så att politikerna vill ha möte i någon stor sal där ungdomar inte känner sig bekväma och politikerna ska inte heller känna att de ställs helt mot vägen.

Hur har ni satsat för att nå fram till ungdomar?

– Internet är den kanal vi tror når fram bäst. Just nu är vår hemsida under ombyggnad. Vi kommer ju aldrig kunna göra någon version av Facebook eller liknande för att locka ungdomar till sajten. Trenderna ändrar sig så fort och hemsidan är riktad till alla målgrupper. Det som är bra med sidan är man ska kunna vända sig dit och hitta svar på frågor man har, utan att behöva vända sig till jättemånga olika organisationer. Allt blir effektivare när det finns på ett och samma ställe.

Hur tycker du att jag ska gå till väga om jag vill förändra någonting i samhället? Med hjälp av medborgardialogen?

– Absolut. Du kan gå på de arrangerade mötena som finns, eller medverka i våra forum. Du kan även skriva ett brev till den nämnd som har hand om frågan. Vi måste ju lyssna på vad medborgarna vill, annars kan vi inte ta rätta beslut.

TÄNK FÖRST,

Sex sidor om konsumtion och återvinning som påverkar till det bättre. >>

HANDLA SEDAN

En gratisdag på stan

Det går att leva en hel dag utan att spendera några pengar alls. Med lite fantasi och en tom plånbok kan alla dagar få en guldkant, men det gäller att vara öppen för nya grejer.

Sophie Karlsson skrev • Samuel Vincent Dodd tecknade

10.00

FÖRBEREDELSE:
matsäck och varma kläder.

11.00

BÖRJA MED ATT tillsätta en smula kultur i vardagen. För du vet väl om att du går in gratis på en hel del museer om du är under 19 år? Exempelvis finns Fredsmuseet i slottet eller Uppsala Konstmuseum att ta en sväng till. Annars har Upplandsmuseet alltid fri entré, och domkyrkan är förstås gratis att gå in i den med.

19.00

HAR DU TUREN att springa runt i närheten av ett månadsskifte, kan du svänga in på Ofvandahls, där det första onsdagen i varje månad anordnas Poetry slam. Tillåt dig själv att kastas in i diverse estradpoeters världar, eller, om du har modet, ställ dig upp och läs själv. Om inte tävlingen lockar sådär värst mycket, finns alltid den öppna scenen som avslutar kvällen. Tävlingen börjar klockan 19.00, men se till att vara där i god tid.

12.30

DAGS ATT AVNJUTA din egenhändigt komponerade matsäck. Slå dig ner på varma gubben och njut av utsikten över Fyrisån. Skratta lite åt alla stressade människor som inte har tid att avnjuta sin lunch på samma sätt som du, och mata änderna med det som blir över.

14.00

STADSBIBLIOTEKET, EKOCAFÉET OCH Hugos har ofta utställningar. Ta en kompis under armen och påbörja din allra mest kulturella promenad genom Uppsala. Checka in UNT:s hemsida eller www.uppsala.com för aktuella utställningar.

15.30

ÅTERUPPTÄCK BARNDOMEN. GÖR en tio-i-topplista på bästa lekplatserna och se världen från en gungas point of view. Eller gör det hela till ett projekt och bygg en superstark lådbil att susa nerför Slottsbacken

med. En hel del skratt samt ett och annat blåmärke utlovas.

16.15

HUNGRIG? FLERA MATAFFÄRER har gratis smakprovingar att bjuda på. Smyg ner en lösmustasch och ett gäng hattar och du kan äta dig riktigt mätt. Alldeles, alldeles gratis.

16.30

DAGS FÖR GRATIS prova-på-sport. Hennes (endast för tjejer) och Kraftkällan är två gym med gratis introduktion. Eller vänta till januari och slå dig på kampsport, gratis de första veckorna (se www.uppsalabudoklubb.se). Efter att ha sprungit runt på gymmet är du i behov av uppfräschning. Alla butiker med parfym och dylikt står till ditt förfogande, det är bara att börja sniffa.

17.45

IBLAND KALLAR NATURENS behov bara lite för starkt. Bibliotekets barnavdelning har alltid en ledig toa att låna, om man ber snällt och ser söt ut.

18.00

HAR DU MASSOR med projekt du velat påbörja men aldrig kommit igång med? Ring upp några polare och ta er till Magma i Ekeby bruk, en kreativ mötesplats för ungdomar mellan 12 och 20 år. Här kan du även få hjälp att starta en studiecirkel om något som intresserar dig, låna instrument eller vara med i några workshop, kanske trycka en tröja. Go check it out!

Gunilla

NAMN: Gunilla Jägerberg
GÖR: Är medieansvarig för En köpfri dag som var den 24 november.
Sophie Karlsson skrev

Vad är En köpfri dag?

– Det är ett slags protestaktion för att man ska tänka över sina köpvanor.

Varför ska man det?

– Vi lever ju i ett samhälle med slit och släng som koncept, när något är trasigt råds vi inte att laga det utan att köpa nytt. Det har lett till att traditionell hantverkarverksamhet som skomakare och skraddare har försvunnit. Och

i och med att nya modeller hela tiden kommer, måste man uppdatera sig.

Vad är dina råd om man vill konsumera mindre?

– Man kan försöka återanvända i stället för att köpa nytt. Kanske man kan byta till sig något av en vän, eller kolla i grovsoprummen, människor slänger väldigt mycket fina grejer där. Gå på loppis, second hand.

Vad är det ni vill åstadkomma med En köpfri dag?

– Vi är ett väldigt löst nätverk som delar tanken att det är något sjukt med det konsumtionsamhälle vi lever i. Om hela världen skulle leva som vi i västvärlden så skulle det behövas fler jordklot. Vår konsumtion belastar miljön, och vi är inte lyckligare än människor i andra delar av världen, eftersom vi har fastnat i ett slags konsumtionshets.

forts nästa sida...

Second hand

Second hand är ett bra alternativ till de djupa hålen i plånboken. Förutom att du slipper stöta på någon med samma tröja, så ger det också en **bättre magkänsla**. Återanvändning bidrar till miljön och i en del fall även till **förbättrade levnadsvillkor** för människor. När du dessutom kan få en hel outfit för under två hundra kronor känns det även bra i plånboken. Dock krävs **tid, tålamod och att man är öppen** för att prova kläder man kanske inte annars skulle prova. Vänd sida och häng med när vi ger second hand en chans och hittar **såväl rullskridskor som kaffebryggare**.

Är det bra att handla second hand på välgörenhetsbutiker?

Sverker Lindström

Journalist och författare som skrivit boken *Gränslösa kläder* som bland annat handlar om hur begagnade kläder ger stora inkomster till insamlingsorganisationerna.

– Jag tycker inte det är något problem med second hand-affärer, men det är bara ungefär tio procent av alla de kläder som kommer in till dem som går till försäljning.

Och resten?

– Kanske tio procent är bara skräp, och sedan är det åttio procent som säljs på export till andra länder, främst i Afrika. Där gör de nytta men också skada, eftersom de slår ut den inhemska tillverkningsen av kläder. Textilverksamheten

i Afrika har haft det speciellt svårt ett bra tag, i många länder är kläder den största icke-nödvändiga produkten som importeras. Sedan finns det ett till problem, för när det gäller kläder så finns det inga regler för återvinning. Det leder till att en hel del kläder bränns, vilket är farligt eftersom det finns kemikalier i dem.

Hur effektiv är hjälpen, och finns det något som är sämre med att handla second hand

än att handla ”vanligt”?

– Röda korset till exempel, har ingen exportverksamhet utan fokuserar lokalt, likaså Stadsmissionen. När det gäller UFF så var det en stor skandal att det kom fram att pengarna använts till mindre legala verksamheter. Sådant kan vara svårt att kolla. Myrona säljer till Afrika. Att köpa second hand är helt okej, och bra i de flesta fall, men det gäller att hålla ett öga på organisationerna och att välja var man handlar.

Sophie Karlsson

Fotnot: Vissa second hand-affärer har ett Plusgiro- eller Bankgirokonto som börjar med 90, som ger en viss möjlighet att kontrollera vart pengarna går.

VISSTE DU ATT...

... den rikaste femtedelen av världens befolkning

- äger 87 % av världens bilar
- använder 84 % av allt papper
- har 74 % av alla telefonlinjer
- förbrukar 58 % av all energi
- konsumerar 45 % av all fisk och allt kött
- står för 93 % av världens internetanvändning

... varje svensk

- köper i snitt åtta kilo kläder av bomull varje år
- sömplar i snitt i sig 136 liter kaffe varje år
- äter i snitt 17,6 kilo bananer varje år

Källa: Svenska Naturskyddsföreningen

TURISTBYRÅNS BÄSTA GRATISTIPS

Uppsala bär spår efter många kända personer. På www.uppland.nu finns en lämplig promenadväg med ett urval platser i Uppsala, där författare som August Strindberg, Karin Boye och Anna Maria Lenngren bott.

Hur då?

– Man jobbar mer för att kunna konsumera mer, och klagar hela tiden på att tiden inte räcker till.

Men går det att leva ett dygn utan att köpa något?

– Det är en utmaning. Om man är nere på stan får man ta med sig matsäck, gå till biblioteket, sådana saker. Man ser då hur konstruerat vårt samhälle är runt att shoppa.

Words testpatrull

Sophie Karlsson
Jozefin Eriksson stod bakom kameran

Emilie Söderlund

dragarbrunnsgatan

kungsgatan

strandbodgatan

bolandsgatan

björkgatan

danmarksgatan

Myrorna

Vi börjar vid Myrorna på Kungsängsgatan. Stället ser inte mycket ut utifrån men innanför dörren öppnas en hel värld fylld av snurriglar, väskor och skor. Vi upptäcker också snabbt att väskor och skor är specialiteten. För den tränade second handshopparen

syns snart att personalen är medveten om vad som går åt först när de satt priserna. Prissättningen kan därför variera mellan 20 kronor och 300. Stället är rätt urplockat och kräver därför en hel del tålamod, tänk ta-ensväng-förbi-varje-dag, för att guldornen ska dyka upp – något som mycket väl kan vara en del av spänningen.

Drivs av: Frälsningsarmén
Vart går pengarna: Frälsningsarméns arbete i Sverige, som behandlingshem för missbrukare, familjehem, härbärgen, stödboende för ungdom.
Vad går till välgörenhet: Det som inte kan säljas i butik säljs på export. Trasiga kläder används som trasor på verkstäder, resten slängs.

TRE SNABBA

Dyr ☒	Billig
Lättfyndat	Svårfyndat ☒
För pensionärer	För trendiga ☒

Adlyn

På väg ut mot Boländerna och fyllt upp och kap. Prislä kronor klänning par för det här heldag

Röda korset stöter vi på vad vi först tror är en garageloppis, som sedan visar sig vara Adlyn second hand, till förmån för Rumäniens gatubarn.

Här finns vägen u fyllt upp och kap. Prislä kronor klänning par för det här heldag

Drivs a Vart gå med gå Vad gå adminis

TRE Dyr Lättfyndat För pe

Helping hand

FÖR DIG SOM INTE FÅR SVINDEL AV LÅNGA RADER AV KLÄDER

Drivs av: Livets ord genom hjälpororganisationen Helping hand.

Vart går pengarna: Bland annat ett barnhem i Tadzjikistan samt katastrofhjälp.

Vad går till välgörenhet: Förra året gick 25 procent till välgörenhet, enligt personalen.

Vi ser till vår förtjusning att vi kan vila våra uttänjda shopping- armar på rulltrappornas stöd. De för oss upp mot fikabord, som tillsammans med en manchester- soffa i 70-talsstuk ger en varm inbjudan.

Luftigt och välorganiserat är de första ord som dyker upp i huvudet när vi stiger in, de uppsatta prislistorna och färguppdelningen bekräftar det. Det här är ett ställe för dem som vill ha ett alternativ till ruffigare ställen. Vi blir över- raskade av prisklassen, då det dyraste plagget vi finner ligger på 50 kronor.

Teknikpyrlar, böcker, möbler och en och annan kaka finns att fynda, och vi traskar trötta men nöjda tillbaka in mot stan.

TRE SNABBA

Dyr	Billig ✗
Lättfyndat ✗	Svårfyndat
För pensionärer	För trendiga ✗

Kupan

Den direkta känslan av rymd när vi stiger in på Kupan står i stark kontrast mot Adlyn. Det känns också mer organiserat, så pass att man skulle kunna börja i ena änden

VARUHUSKÄNSLA & HELDAGSSTOPPING

och systematiskt ta sig igenom hela butiken. Här görs ingen skillnad på märken eller kvalitet utan plaggen prismärks efter kategori, med relativt låga priser. En liten avdelning reaplagg finns även att skåda.

Det verkar som att de hänger in ungefär vad de får in, och en mindre kollektion möbler samt ett billigt fik är givna plus i kanten när vi spatserar runt bland galgar och hyllor.

Drivs av: Röda Korset

Vart går pengarna: Huvudsakligen flyktingverksamhet i Sverige.

Vad går till välgörenhet: Administration samt huvuddelen av flyktingverksamheten betalas av inkomsterna.

TRE SNABBA

Dyr	Billig ✗
Lättfyndat ✗	Svårfyndat
För pensionärer	För trendiga ✗

ns mycket av mycket. På ut upptäcker vi ännu ett rum, till taket med påsar, kavajer por.

åget ligger runt 30-40 för en tröja, och uppåt för gar. För veteraner som shop- känslan av att riva i lådor är stället perfekt, boka in en för att spana runt.

Drivs av: Hjälpororganisationen Adlyn

Vart går pengarna: Till att köra ner lastbilar för barnhem i Rumänien.

Vad går till välgörenhet: Pengarna går till administration, gåvor till barnhemsbarnen.

TRE SNABBA

Lättfyndat	Billig ✗
För pensionärer ✗	Svårfyndat ✗
	För trendiga

Fotnot: Informationen kommer från butikerna eller organisationerna själva, därför kan det inte garanteras att informationen stämmer till fullo.

forts nästa sida...

Från u-landsbod till världsbutik

I den färgstarka världsbutiken Globalen i Uppsala spelas världsmusik och dricks rooiboste. Kommer man inte tillbaka enbart för stämningen så kanske man gör det för de rättvisemärkta produkterna, som är butikens själva affärsidé.

Sophie Karlsson skrev och fotade

Vad är fördelarna med att handla ”alternativt”?
– Att handla fairtrademärkta varor bidrar till att hjälpa små producenter i länderna i syd, som annars har svårt att ta sig ut på marknaden. I märkningen ingår också att miljöhänsyn tas vid framställningen av varorna, säger Margareta Åkerström, butikschef.

Hur är det för arbetarna, finns det något krav på minimilön eller liknande?

– Det finns krav på skälig lön, en lön som familjen kan försörja sig på. I rättvisemärkningen ingår en bonus till det kooperativ som producerat varorna, som ska gå till skolor med mera. Jämställdhet, säkra arbetsförhållanden och inga barnarbetare är andra krav.

Margaretas ögon blänker till när hon fortsätter:

– Bananarbetare, till exempel, förgiftas i de kommersiella odlingarna. Om man har hört människor berätta om skillnaden mellan vanliga plantager och ekologiska plantager, märker man att det gör en stor skillnad. På kommersiella plantager odlas bananerna i plastpåsar med en

massa gift i, vilket är helt sjukt enligt mig. krav-bananerna är godare, och så vågar man hålla i dem dessutom.

Vad kan man börjar köpa rättvisemärkt om man vill börja ändra sina vanor?

– Det som är enklast. Även om kaffe är en vanegrej, är det definitivt värt att prova rättvisemärkt. Bananer, socker och godis är andra exempel, om man ändå ska köpa choklad kan man lika gärna handla rättvisemärkt sådan. I kakaoodlingar är det ofta barnarbetare, säger hon.

Annat som du kan göra är att fråga efter fler rättvisemärkta varor och sprida budskapet om dem, eller gå med i en förening och jobba ideellt.

Hur länge har Rättvis handel funnits?

– Rättvis handel började redan på 60-talet. Den första världsbutiken startades i Göteborg 1969, fast då hette det Alternativ handel. Redan tidigare fanns det människor som tog med sig varor och sålde dem i ”u-landsbodar”. Globalen startade som en sådan 1984 och har sen dess växt till en världsbutik.

Hur skulle du vilja att rättvis handel såg ut om tio år?

– Vår vision är att all handel ska vara rättvisemärkt, så att producenterna ska få skäligt betalt för de varor de producerar. Då kommer inte världsbutiker behövas, eftersom man kan köpa rättvisemärkta varor överallt – men tills dess finns vi kvar.

Om vi vänder på frågan – vad är din värsta mardröm?

– Att människor inte skulle bry sig, utan bara tänka på priset.

Märkningar

Fair trade: Bra arbetsförhållanden för arbetarna

KRAV: Ekologiskt (ofta mat), ej besprutad

Svanen: Tar hänsyn till miljöbelastningen produkten utgör från råvara till avfall

Bra miljöval: Ställer krav på råvaran och de kemikalier som används

Allt går att göra om

Sophie Karlsson klippte och klistrade

Det finns massor med grejer att hitta på med gamla tidningar, tygbitar, trasiga lådor och konserverburkar och annat skräp som man annars bara slänger. Allt som behövs är lite tid, lite påhittighet och massor med lim. Här är några av mina mer lyckade projekt, låt dem tjäna som inspirationskälla för dina egna projekt.

TABLETTASKTAVLA

Du behöver:

- Paper
- Tablettaskar
- Ram
- Lim
- Sax

JAG HADE EN hel hög med gamla tablettaskar i mitt förråd (av någon anledning samlade jag på sådana när jag var liten, och det var ändå inte någon av de mer sjuka sakerna jag samlade på). Det är helt enkelt bara att sätta sig ner,

klippa sönder tablettaskarna och använda framsidorna till tavlan, påklistrade på ett papper. Grymt snyggt blir det om du har en färgstark ram till (i mitt fall orange).

HEMLISLÅDA

Du behöver:

- Gammal ask/låda/liten skokartong (eller gör en ny egen om du är en händig prick)
- Pärlor och andra dekorationer (i mitt fall tygblomma och foto)
- Metro-tidning
- Hobbylim
- Sax

SÄKERLIGEN HAR DU en mormor

(eller moder) som har massor med gamla skrin på sitt förråd som ingen använder, detta är ett sådant. Min mormors skrin pimpade jag med helt sjukt mycket småpärlor runt kanten och en blomma i mitten. Därefter klippte jag lite i Metro och klistrade ordet hemlis runt blomman. Nu återstår bara att hitta hemlisar att lägga i. Godis kanske. Eller hemliga lappar.

ANDRA TIPS

- pimpa konserverburkar med gamla Fantomen-tidningar
- snofsa upp din gamla prylhylla med ny bakgrund
- gör ett inspirationskollage med massor av snygga kläder till insidan av din garderob.

www.uppsala.se

BILLIGA bussbiljetter är SMARTARE

Var **SMART** – betala din bussbiljett med storsäljaren SMS!
Hur? Enkelt – sms:a nr 72472, skriv UV för vuxen eller UU för ungdom t.o.m. 16 år.

Eller köp biljetten hos närmaste ombud eller automat.
Pris 20 kr respektive 10 kr.

Var **SMARTARE** – köp värdekort, pris 15 kr biljetten.
Laddas med jämna 100-tal kr.

Var **SMARTAST** – köp ungdomsbiljetter t.o.m. 19 år, 10 kr per biljett. Säljs i 10-pack hos upplysningen.

Vill du betala kontant på bussen kostar det 30 kr för en biljett. Inte så smart, eller....?

Vi fyller bägaren

Du kan vara droppen

MÖTESPLATSEN
www.motesplatsen.net

Gör din röst hörd.

I stan

Mohamad säger:

”... även med den budget som skolorna har idag kan man laga bra mat.”

Mohamad Hassan är ordförande i **Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden** och Words egen huspolitiker.

Från sin soffa svarar han i varje nummer av Word på frågor som berör dig och din skola i Uppsala.

Av Therese Gustafsson

När kommer ordningsbetygen?

– Det kommer att komma ett förslag till ordningsomdöme ganska snart. Förslaget håller på att processas fram med facken och skolorna.

Vad ska ordningsbetygen ge?

– Min förhoppning är att ordningsomdömen ska ge en signal om att det personliga ansvarstagandet är viktigt för var och en under skolgången. Det lär komma ett förslag i skollagen om betyg i ordning. I väntan på det kommer Uppsala att ha ordningsomdöme.

Den mat som flesta skolor får är inte näringsriktig, finns det en budget som skulle kunna ge eleverna fullkornspasta istället för vit vanlig pasta, till exempel?

– Maten är alltid en aktuell fråga.

Jag är kock till yrket och vet att budgeten för inköp av varor spelar viss roll. Men även med den budget som skolorna har i dag kan man laga bra mat. Problemet är att många skolor saknar eget tillagningsskök och får sin mat från olika håll. Catering är enligt min bedömning orsaken till att maten inte är så bra. När man skickar maten tvärs över stan sänker man kvalitén på maten med cirka 50 procent och om maten från början inte var god blir det väldigt tråkigt.

Vilka är det som bestämmer om skolmaten?

– Vi politiker ansvarar inte för menyerna eller om det är rätt sorters pasta. Det bör elevrådet på varje skola ta upp med rektorn eller med dem som är direkt ansvariga för måltiderna och dess innehåll.

Vad undrar du?
Mejla din fråga till mohamads_soffa@word-uppsala.se

Kompis Carro

Caroline Carlfors
caroline@word-uppsala.se

Vad kan Caroline hjälpa dig med? Skriv till henne!

Caroline är inte psykolog, sociolog eller något sådant. Hon ger dig råd som kompis, inte som expert.

Hejsan Carro! Jag är en kille på 17 år och jag har varit med om **en hemsk grej**. Det var så att jag inte vågade komma hem

i berusat tillstånd så jag stack hem till en polare men olyckligtvis var han inte hemma men hans mamma släppte in mig för hon tyckte synd om mig.

Och det var då det började, hon erbjöd sig att göra mat och jag tackade ja. Vi åt tillsammans och **hon kramade om mig och tyckte synd om mig** för att jag inte vågade gå hem, och det slutade med att vi hade sex i hennes sovrum. Hennes man var inte hemma då som tur var men det känns så **pinsamt att ha haft sex med en kompis morsa**.

Vad ska jag göra? Ska jag berätta för min kompis, eller ska jag hålla tyst? Jag **står inte ut** med blickarna från morsan när jag är hemma hos dem.

Gurran

Hej Gurran. Jag tycker att din kompis mamma har betett sig helt fel gentemot alla inblandade – dig, din vän och vännens pappa. Och jag förstår att det känns väldigt jobbigt för dig att gå runt och hålla tyst om en sådan här sak.

Jag känner att hon har mest ansvar för vad som hänt, hon är vuxen och dessutom nämner du att du var berusad. Frågan är Gurran, vad du känner inför det här i efterhand? Var det en rolig händelse som du mest skäms för eller känner du att du blev tvingad att göra något du inte ville? I så fall borde du polisanmäla händelsen för den här kvinnan har ju i princip våldtagit dig!

Även om det kan kännas omöjligt svårt att berätta så tror jag att du faktiskt måste göra det, kanske kan du vända till någon du litar på som kan vara med och stötta dig när du ska berätta för din kompis och pappan vad som hänt. Kanske kan du till och med prata med mamman innan du berättar för resten av familjen? Jag tror i alla fall att det är nödvändigt att det kommer fram, tycker det låter hemskt att du varit med om en sån sak. Stå på dig, Gurran.

Hej, jag vet inte riktigt varför jag skriver eller vad jag vill ha svar på, jag vill nog bara berätta om hur förjävliga grabbar kan vara ibland.

Jag började träffa en kille för ungefär ett halvår sen och i början kändes det som det bästa som någonsin hänt mig. Har alltid haft svårt för att bli kär på riktigt men med den här var det något speciellt. Det kändes som att vi förstod varann på något plan som jag aldrig känt tidigare, varken med vänner eller familj eller i en kärleksrelation.

Men efter ett tag märkte jag, genom hans skumma smyg med sms och annat, att han samtidigt som vi träffats hade dejtat en annan person parallellt med mig! Det borde inte spela någon roll

egentligen, men den andra personen var en kille och det känns på något sätt extra jobbigt eftersom det känns som att jag inte kan mäta mig med honom.

Jag sa upp kontakten efter att jag fick reda på det här, men just nu känns det som att jag aldrig kommer kunna glömma det vi hade tillsammans...

if only I die of a broken heart

Människor alltså, de slutar aldrig förvåna. Tur att du insåg i tid att hans beteende är oacceptabelt.

Du verkar vara en fin och sökande människa som kommer att hitta en bättre person än denna man senare i livet, men låt läketiden ha sin gång innan du släpper in någon annan person i ditt liv på samma sätt!

Tja, det finns en sak i mitt liv som bekymrar mig, det kanske verkar som en struntsak i andras ögon men för mig är det inte alls kul.

Jag är tillsammans med en fantastisk kille men det värsta är att hans mamma är lika fantastisk, åtminstone i hans ögon.

Det känns som att han jämför mig med sin mamma hela tiden i hur jag betar mig och det är rent ut sagt skitjobbigt! Vågar inte berätta för honom för då kanske han tycker jag är löjlig. **Flisan**

Flisan, ta tag i din pojkvän och skaka om honom lite försiktigt, låt honom se djupt in i dina ögon och förstå att det inte är sin mamma han är kär i utan i dig, och allt positivt och negativt som kommer med det.

Jag är tillsammans med en fantastisk kille men det värsta är att hans mamma är lika fantastisk, åtminstone i hans ögon

UPPSALA
UNIVERSITET

Om du läser alla våra kurser
skulle det ta **297** år.

Och så har vi program också.

Vad ska du läsa i Uppsala?

www.uu.se

BUSSKAOSET GER BÄTTRE BUSSTRAFIK

Buskskauset på Kungsgatan berör många. Du är inte ensam om att få vänta tjugo minuter på en försenad buss. Men lugn, efter nyår kommer vi att få se en del av resultatet – en mer effektiv och nutidsanpassad lokaltrafik.

Varför är det kaos?

– Det beror på Resecentrumbygget och framför allt busstationen som snart är klar. Andra gatuarbeten som sker runt omkring påverkar också, till exempel läggs nya ledningar för fjärrvärme på Kungsgatan. Att stadstrafiken flyttat från Dragarbrunn gör att trafiken blir mycket tätare.

Varför har man flyttat bussarna från Dragarbrunn?

– För att få regiontrafiken och stadstrafiken närmare varandra så att det ska bli lättare att byta mellan

bussar och tåg. Ett annat skäl är att Dragarbrunnsgatan ska förändras och få ett annat utseende och ny funktion i centrum.

Hur länge till kommer det råda kaos?

– Framkomlighetsproblemen på Kungsgatan kommer att finnas kvar året ut men efter nyår ska arbetena vara klara.

Fanns kaoset med i planeringen av Resecentrum?

– Vi hade kanske inte riktigt räknat med att arbetena på Kungsgatan skulle vara så omfattande nu på hösten.

2008 blir det lättare att ta sig fram på Kungsgatan. Bygget av Resecentrum beräknas vara klart i december 2011. Hör av dig till Upplands Lokaltrafik på 018-65 99 00 och www.ul.se

 **Upplands
Lokaltrafik**

Boken som förändrat svenska folket

VÄRLDEN KRYLLAR AV dem. Böcker som har förändrat historien, vår livsåskådning och vår fritid. Vilken bok har betytt mest? Jag tänker mig att det borde vara någon i stil med *Bibeln*, *Mein Kampf* eller *Kommunistiska manifestet*.

Fast det vore ju faktiskt skit. Inte för att jag har något emot religion och politik, utan för att alla tre har orsakat krig och lidande för miljontals människor världen över. Böcker är för mig något som antingen underhåller eller upplyser läsaren, inte något att använda som tillhygge i diskussioner.

När vi på svenskleksionerna läser litteraturhistoria får vi lära oss att en av de viktigaste böcker som skrivits är *Den unge Werthers lidanden* av **Goethe**. Den skrevs huvudsakligen för att passa in i underhållningskategorin men underhållningsvärdet sjönk en smula då män som läst den begick självmord likt kärlekskranka lämlar.

Är det alltså så att de böcker som påverkar oss mest är de som får oss att döda?

VISST, BÖCKERNA GER oss också ledtrådar till meningen med livet och nyckeln till det utopiska samhället och det är ju inte särskilt oförståeligt att den upplyste vill dela med sig av sina kunskaper.

Men man kan fråga sig vad kom först, hönan eller ägget? Hur många troende inom en religion eller politisk ideologi blev inledningsvis omvända av att läsa boken och inte av någon jesuit, flygbladsutdelare på stan eller skallick i parallellklassen?

Böcker har uppenbarligen en otrolig makt över människan som läser den. Men jag tror

inte att den bok som påverkat läsaren mest innehåller religiösa skrifter, politiska teorier eller tyskt kärleksdravel. Det finns en bok som jag tror att i princip alla som läser det här har läst.

Jag syftar såklart på *Nu ska vi läsa* av **Stina Borman**, senare omarbetad till *Nu läser vi*. Ända sedan 1948 har den lärt generationer av svenska förstaklassare att läsa. Vi har alla fått bekanta oss med Siv och Tor och tillsammans stavat oss fram till oförglömliga rader om deras rara far och deras mor som fick en ros.

DET MÅ INTE vara den bok som förändrat världen mest, men utan tvekan Sverige. För vad vore väl svenskarna utan den? Kanske analfabeter.

Är det så att de böcker som påverkar mest är de som får oss att döda?

3 böcker som påverkat mig

THE OUTSIDERS
av **S. E. Hinton**

Jag brukade tycka att engelskt skrivspråk var fullt och töntigt men det gick över.

HUNDRA PROCENT FETT
av **Liv Strömquist**

Serier som handlar om dåliga saker i världen, allt från bantning som en patriarkal förtryckarstrategi till varför Chiquita är skurkar, och är roliga samtidigt.

SAGOR FÖR BARN ÖVER ARTON ÅR
av **Tage Danielsson**

Jag lovar, *Sagan om Karl-Bertil Jonssons julafton* är inte ens den bästa.

Sett

Lisa Bjersby
word@word-uppsala.se

Ill: Sofia Jansson

Film är bäst på dödligt allvar

B IOMÖRKRET SLUTER SIG omkring mig. Jag sjunker ner i en av de nedsuttna röda biofätöljerna. Lukten av popcorn är kvävande och min fot hamnar i något klabbigt på golvet. Det bekanta ljudet dånar ut ifrån högtalarna. Alla sitter på helspänn. Det här är dödligt allvar. Ingen pratar, ingen fnissar, alla sitter blickstill. Nu gäller det.

Mina ögon tåras av spänning och exalteringen. "Shit, nu måste du skärpa dig Lisa", tänker jag för mig själv. Jag hostar till och fortsätter att kolla på filmen. När slutet kommer kan jag inte hålla tillbaka tårarna. Allt blir ett stort virrvarr av sorg och lycka.

Där har ni mig i ett nötskal. Tjejen som grinar till en Harry Potterfilm.

JAG MÅSTE VARA den optimala åskådaren för en film. Jag kan grina i flera minuter efter en känslomässig scen. Det som lättast får

mig på fall är när personer dör. Eftersom jag tror helt och fullt att det som händer i filmen sker på riktigt, blir det så fruktansvärt sorgligt när någon dör. Knasigt, kanske en del tycker. Men jag har lärt känna en person genom en film och om den dör gör det ont. Personen kommer inte att leva längre. Sen kommer det som är det värsta. När de anhöriga får dödsbudet. När andra människor gråter, gråter jag ännu mer.

Det sjukaste jag har varit med om i min verklighetsfilm, hände en tidig tisdagsmorgon i mars när vinden blåste iskallt.

Mina händer var blålila där de höll ett krampaktigt grepp om cykelstyret. Jag cyklade fort fram längs ån för att få upp värmen något. Plötsligt ser jag en helikopter flyga ovan för mig. "Hjälp!! Vad har hänt? Hur ska vi kunna rädda oss från atombomben som kommer smälla om ett par timmar?" Det var det jag tänkte när

jag såg helikoptern. Japp, jag erkänner, jag har sett för många actionfilmer.

TROTS ATT JAG egentligen vet att det är en påhittad film med skådespelare, så tar inte min hjärna in det. Jag kan inte förstå att en film jag har sett inte har hänt på riktigt. Det konstiga är att det är filmer med handlingar som aldrig skulle kunna existera i verkligheten. Jag bara gapar och sväljer. Jag tar in allt och tror på vartenda ord. Filmer som *Men in black* och *Armageddon* gråter jag till varenda gång. Hur troligt är det att världen kommer gå under och att det bara finns en person som kan rädda världen? Inte speciellt.

Men det är just det som är det fascinerande med film. Man kan leva sig in i en annan verklighet för en stund. Accepterar man att världen kommer att gå under så blir filmen genast mycket bättre. Vad är det för idé att se en film om inte vill tro på den, ens under två timmar?

NOSFERATU

REGI: FW Murnau
SKÅDESPELARE: Max Schreck, Gustav von Wangenheim, Greta Schröder
GENRE: Stumfilmsskräck
SEDD AV: Josefin Sivertsson

FÖRSTA GÅNGEN JAG såg *Nosferatu* var det som en tysk remake från 1979 med tal och jag blev oerhört besviken.

Mina förväntningar på stumfilmsoriginalet var ännu lägre. Jag trodde att den skulle vara trist och svårförstådd utan tal men i stället visade det sig vara precis tvärtom. Eventuella luckor ersattes av min fantasi och den ordlösa konversationen gjorde att jag såg filmen mer koncentrerat och uppmärksam.

Det hela resulterade i att jag sögs in i filmen på ett helt annat sätt än de flesta ljudfilmer jag sett. Filmen lämnade mig i en långvarig wow-känsla och total insikt om varför just denna film har gått och blivit en klassiker.

KIDS

REGI: Larry Clark
SKÅDESPELARE: Leo Fitzpatrick, Sarah Henderson, Rosario Dawson
GENRE: Drama
SEDD AV: Artur Wolgers

DEN 15-ÅRIGE HOBBSKEJTAREN och snorungen **Telly** älskar att knulla oskulder. Om han inte fick göra det skulle hans liv inte ha någon mening, enligt honom själv. *Kids* handlar om en dag i 15-åriges Tellys liv, och man får följa med han och hans kompis **Casper** under en hel dag full av "erövringar" och knark.

Uuuuh...

Kids är en sjukt störd och störande film som man i sin svenska trygghet inte riktigt vet om man vill se. Eller förstå. Man man måste, även fast man ibland måste blunda. Jag vet att den inte är på riktigt, men jag har ändå drömt mardrömmar om den i flera veckor efter jag såg den.

En film som följer en så länge måste ju vara bra. Se den! Den är hemsk!

ÄPPELKRIGET

REGI: Tage Danielsson
SKÅDESPELARE: Hasse Alfredsson, Monika Zetterlund, Gösta Ekman mfl
GENRE: komedi
SEDD AV: Virve Ivarsson

HÄR ÄR FILMEN som på frågan "Men vad kan vi göra?" svarar genom att kasta ut en sko genom fönstret och på så vis vinna en riksdagsvotering. Här visar **Hasse och Tage** varför en så stor del av svenska folket betraktar dem som genier samt just hur långt man kan komma med en stor skopa humor och lite jävlar anamma.

I *Äppelkriget* kommer schweiziska affärsmän för att köpa upp mark och förvandla lokalbefolkningens älskade Änglamark till ett storslaget betongjippo – Deutschneyland.

Men det tänker den äppleodlande familjen Lindberg och deras vän Hans (**Per Waldvik**) sätta stopp för. Med hjälp av galna bröder, kissande jättar, talande kråkor och möss samt dansande, rykande älvor sätter de alla möjliga och omöjliga käppar i hjulet för Deutschneyland-projektet och mutade riksdagsledarmöter, pr-byråer och kommunalpolitiker.

Med ledmotivet *Änglamark* av **Evert Taube**, fullkomligt galna karaktärer och en **Gösta Ekman** i en hatt som är tre gånger större än han själv har den här filmen så gott som allting man kan önska sig. Filmen blev ett kraftslag i miljödebatten under "den gröna vågen", men känns kanske än mer aktuell idag i såväl kärnkraft- som vardagspolitiken.

SHAKESPEARE IN LOVE

REGISSÖR: John Madden
SKÅDESPELARE: Joseph Fiennes, Gwyneth Paltrow, Geoffrey Rush, Simon Callow, Colin Firth
GENRE: Dramakomedi
SEDD AV: Joanna Jansson

FILMEN UTSPELAR SIG i London i slutet av 1500-talet där den fattige pjäsförfattaren och poeten **William Shakespeare** har fått skrivkramp. Han finner sin musa i form av **Viola de Lesseps** som är en vacker dam från de övre kretsarna, vilket hon beklagar.

Viola är mycket förtjust i poesi och Shakespeares verk. Hon klär ut sig till man då det inte är tillåtet för kvinnor att spela teater och lyckas få rollen som **Romeo** i pjäsen *Romeo och Julia*. Hon går då under namnet **Thomas Kent**.

Snart lyckas dock William lista ut vem Thomas Kent egentligen är. De blir huvudlöst förälskade och en förbjuden romans uppstår då Viola är bortlovad till den arrogante och förstockade **Lord Wessex**.

Shakespeare och Viola träffas i smyg på kvällarna och under repetitionerna av pjäsen då de har svårt att hålla händerna från varandra. Bröllopet mellan Wessex och Viola närmar sig och det gör även premiären av *Romeo och Julia*...

En klassisk kärlekshistoria som påminner lite om *Romeo och Julia*, vilket antagligen är meningen. En härlig film med förbjuden kärlek sockrat med komedi. Att Shakespeare var en snygging bara han fick av sig den osmakliga kragen, vem hade anat det?

Ne-Yo är inte musik man lyssnar på utan musik man helt enkelt diggar till.

KATE NASH

ALBUM: Made of bricks

AVLYSSNAT: Sophie Karlsson

FÖRSTA LÅTEN *PLAY* når fast känslan som återfinns i hela albumet: barnslig trotsighet med en twist av ironi. Kate Nash påminner om Lily Allen men har ett helt annat djup i texterna.

Made of bricks är minst sagt en bitter skiva, perfekt som göra-slut skiva. Annars finns nämligen en tydlig risk att man blir lite småbitter helt utan anledning, tänk sådan musik som man sätter på när man är irriterad eller bara vill känna sig som en trotsig barnunge. Om det är den känslan Nash försökt förmedla med skivan har hon lyckats, och jag gillar det.

Skivan utstrålar en utstuderad kaxighet som ligger och lurar bakom varje yttrat ord, och känns därför förnyande. Det genomgående temat dör dock lite i mitten av skivan, men kommer igång igen med låten *Pumpkin soup*.

En låt som fastnar i mig är *Mariella*, som handlar om en trotsig barnunge som limmat ihop sina läppar för att slippa snacka. *Nicest thing* är annars en given låt att fastna för.

Sammantaget är *Made of bricks* en skiva att börja vilken morgon som helst med, små-dansa lite och helt glömma bort vart det var man egentligen var på väg nånstans till. Att förlora sej i Nashs barnsliga trotsig-värld har aldrig varit ljuvigare.

TIMO RÄISÄNEN

ALBUM: I'm Indian

AVLYSSNAT: Therese Gustafsson

JAG BLEV TIMO-FRÄLST när jag för första gången såg honom live på Peace and Love-festivalen i somras. Inte nog med att han var enormt engagerande på scen, vilket gjorde att alla dansade med alla i publiken, utan det var något speciellt med den killens musik och framförallt röst, den gälla rösten som många nog skulle kalla falsk fångar intresset och ger musiken karaktär.

Innan sommaren hade jag hört låtarna *Let's kill ourselves a son* och *Fear no darkness* och tyckt att det varit väldigt bra låtar, men det var efter min frälsning som jag fick skivan som låtarna finns på i present.

Jag är fullt medveten om att Timo släppt ett nytt album men det är den här skivan som värmer mitt hjärta och ger mig mysig sommarnostalgi så därför rekommenderar jag *I'm indian*. Mys, dansa och sjung med!

BROKEN SOCIAL SCENE

ALBUM: You forgot it in people
AVLYSSNAT: Artur Wolgers

ATT SITTA PÅ tåget hem från Stockholm med en aldeles för dyr macka (45 kr!) i handen suger ju... i vanliga fall. Men inte idag.

Det enda jag kan göra är le. "It looks just like the sun, looks just like it" osv, osv. Knarkigt och monotont som tusan, och jag njuter av varje sekund. Jag vill koppla om sladdarna så att alla i hela tåget kan höra det jag hör, och bara vara aldeles tysta och lyssna, och efter varje låt ska de applådera och le, som jag.

You forgot it in people är en skiva som ska avlyssnas när man är på resa, antingen det är på vägen till skolan eller på en buss på väg till din farmor i Lycksele.

NE-YO

ALBUM: Because of you

AVLYSSNAT: Therese Gustafsson

SÖTSLIKIGT FÖRSÖK TILL sexig r'n'b, tragiska mjukporttexter och grymma beat. Det är Ne-Yos signalement och de är lika uppenbara som förr på hans senaste skiva som är döpt efter hiten *Because of you*.

Det är musik som man inte får gilla om man vill framstå som en cool musikvetare. Men jag är verkligen inte en cool musikvetare. Jag måste erkänna att jag gillar den här skivan – skarpt, vilket jag brukar få ta mycket skit för. Men det är som sagt grymma beat som i mina öron tar över textrader som "sex with my ex-girlfriend" eller "I'm not addicted to sex." Ne-Yo är inte musik man lyssnar på utan musik man helt enkelt diggar till.

"Play your part until you drop, easy if you talk the talk, if you walk the walk,"

MMUSIK ÄR SÅ mycket mer än bara ljud. Vissa låtar gör oss glada, andra kan vara en tröst, vissa kan ta oss tillbaka till ett minne vi har och en del vill vi helt enkelt bara shake ass till.

Men precis som musik är en djup sak så är den också ytlig. I den musikaliska djungeln går det inte att fly från påverkan. När man fastnar för ett band eller en artist så köper man ofta hela paketet. Det vill säga musiken, texterna, bandet i sig, imagen, attityden, klädstilen, ja det mesta. På så sätt har det blivit en del av ens identitet.

Ett konkret exempel på detta fick jag när jag i somras stod framför **The Tough Alliance**. Jag hade sett dem en gång tidigare och då inte lagt större märke till hur de andra åskådarna såg ut. Nu två år senare märktes en skillnad. Det som hade förändrats, förutom att det inte längre var en mörk lokal i Borlänge utan en av de största scenerna på Arvikafestivalen, var människorna runt omkring mig.

Jag kommer inte riktigt ihåg hur publiken såg ut 05, men jag minns i alla fall inga kids i guldtights, oversized tishor med tryck i neonfärger, halsband med kassetter och visselpipor i hängandes runt halsen och stora fyrkantiga glasögon utan glas. Men nu stod jag i ett hav av dem.

Jag påstår inte att jag var undantaget i publiken, men jag hade fan inte guldtights. Jag hade faktiskt silver.

Det utseendet dominerade även på Hultsfred, men där på spelningar som till exempel **sebastiAn**, **Justice** och **Uffie**.

Hade det skapats en stil och attityd för denna musikstil också? Räkar det bara vara så att någon som lyssnade på den musiken gillade de kläderna och resten hakade på, i tron att det var en hemlig

kod som förmedlade "hej, jag lyssnar på electro"?

Det kan mycket väl vara så att den trenden inom mode råkade ske samtidigt som hypen av electromusik kickade igång, eller var det så att guldtights och stora glajjer har blivit vad skinnjackan och nitar var för punken, dreads för reggaen, polotröja för jazzen och baggy jeans för hip hopen?

PÅ DETTA SÄTT skapas en gemenskap. Genom att talk the talk and walk the walk som förväntas när du lyssnar på en typ av musik

blir du "en av dem."

Samtidigt så är

det detta du ska akta dig för.

Du bör markera att du tillhör en speciell grupp men samtidigt vara så egen som möjligt. En lite klurig balansgång.

Summan av kardemumman skulle väl vara att påverkan av vad vi lyssnar på för musik ger gemenskap men bygger också upp hinder mellan stilarna och människorna som lyssnar på dem. Men när det kommer till kritan, är det bara klyschigt eller är det inte lite tråkigt när alla ser likadana ut bara för att man lyssnar på samma band? Take no heroes, only inspiration!

Helena Dahl mjukviskar fram sina låttexter med en precision som får en att rysa. Hon beundrar Marit Bergman och skulle aldrig drömma om att sälja sig.

Sophie Karlsson skrev och fotade

Helena

Namn: Helena Dahl

Ålder: 17

Gör: Går i tvåan på GUC, hänger med vänner, fikar med mysiga personer, fotograferar samt tänker på en massa grejer som jag borde göra men förmodligen inte kommer ta mig för.

Spana in Helenas musik:

www.myspace.com/helenadahl

Jag vill inte tjäna massa pengar på musiken

Stålis, Nylonis och Helena

V arför började du med musik?

– Jag började när jag var tio. Antagligen var det mina bröder som inspirerade mig, de håller på med musik. Den ena skriver musik och spelar gitarr och den andra sjunger, jag blev avundsjuk på att de höll på med något som jag inte kunde helt enkelt. Sedan så var det så klart för att jag började spela gitarr.

Har du nån speciell process när du skriver musik?

– Jag har flera olika faktiskt. Jag får en mening i huvudet och en musiksträng och så försöker jag sätta ihop dem. Jag har tre gitarrer, två akustiska och en elgitarr, helst måste jag ha den sämre av dem för jag är så invand på min lilla gitarr, min bebisgitarr **Nylonis**. Alla mina grejer har namn – mobilen heter **Samantha Fox**, kameran **Cameron Diaz**, datorn **Macgyver**. Min andra gitarr heter **Stålis** och min elgitarr **Plastklumpen**.

Vad skulle vara din drömspelning?

– Antagligen skulle det vara på ett kafé nånstans, inte jättelit utan något större men mysigt. Sedan ska det inte bara vara jag som spelar, och självklart ska det vara en engagerad publik.

Har du spelat in några demor?

– Jag håller faktiskt på med min andra just nu. Jag kom på världens bästa titel på den: *I just want to save somebodys life*. Men jag vet inte, vi får se hur det blir med det där.

Är musiken något du vill jobba med?

– Ja, men jag vill inte tjäna massa pengar på musiken, utan ha den lite vid sidan om. Jag vill inte bli en sådan som kan leva på det, vill inte sälja mig så. Tycker det skulle kännas fel.

Hur ser din närmaste framtid ut inom musiken?

– Jag ska försöka få spelningar, men jag är seg på det, och fixa klart min andra demo. Jag får göra det i min takt så får det bli som det blir, det finns så mycket annat att göra men det främsta målet är att fixa spelningar.

Var hämtar du din inspiration?

– Personer jag känner, saker som händer, saker jag hört.

Förebilder?

– **Marit Bergman**, hon är härlig. Sen beundrar jag **Jeff Buckley**, för att han fick konstig musik att låta så naturlig på något sätt. Inte så att jag vill gå i hans fotspår, men jag beundrar honom. Marit däremot, henne skulle jag kunna tänka mig att följa. Hon är så naturlig av sig, hon har lyckats ta sig fram utan att bli en idol. Hon har varit väldigt stark som person, det måste man ju vara.

vi var som fyrverkeri tillsammans

vi var som bomber

och handgranater

det var vi fortfarande

du med dina fingertoppar

försöker klösa dej in

vi exploderar inte längre

mer än i småpuffar

smärtsamt

minnen som plötsligt gör ont igen

för vi lyste ju vackrast på hela himlen,

du med dina fingertoppar

när jag dansar alldeles för nära,

alldeles för mycket som förut

din profil i min säng igen

och jag exploderar

inte

på mammas köksgolv tävlar

brödsmlor

saftfläckar

och müslispill

om fotsulornas uppmärksamhet,

kittlar hemtrevligt mot huden, kilas fast mellan

parkettskarvar

busar bredvid bordsben

hos pappa möts varje tappad syltdroppe

av en utskällning

trots 130 kvm finns inte rum för felsteg

Mer folkfest på hösten

DET DÄR MED höstdepressioner har det skrivits spaltmeter om, men jag känner att jag måste bidra med några centimeter till. Är det möjligt att undvika höstdepression? Min åsikt är att det kan vara möjligt men det är allt utom lätt.

Therese Gustafsson
therese@word-uppsala.se

DET ÄR DET uppenbara. Tråkigt väder och mörkare dagar. Sen är det den kollektiva förtvivlan. Depressionen sprider sig i en slags dominoeffekt.

Har man lyckats motstå de två riskerna har man kommit långt. Men tro mig, det är inte bara vädret och människorna som är deprimerande, det är hela allt.

Det tema som går på alla mina skoluppgifter i skolan just nu har en känsla av nedstämdhet över sig. Det är folk mord, problembaserad skolutveckling, värsta platsen, värsta tiden och nu senast ska vi välja ett vattenproblem att jobba med. Har man i det privata då lyckats med att hålla sig undan från depression så är det svårt att missa den i skolan.

DÅ ÄR FRÅGAN om höstdepressionen är så negativ som den oftast framställs.

Jag hatar känslan av att vara nere och jag hatar känslan av att allt är hopplöst och att vi håller på att ta död på oss själva.

Men samtidigt är det viktigt att vi alla är medvetna om att världen inte är den mest underbara platsen och jag lever under filosofin "allt dåligt är bra". Utan det dåliga skulle man inte veta vad som var bra och dessutom skulle man inte uppskatta det bra lika mycket. Lite depression är något positivt, hur konstigt det än kan låta. Men då är det *lite*, det finns gränser för allt.

Jag känner att det borde finnas fler glada, uppräckande grejer på hösten, mer än att löven under en kort stund är röda och gula. Till och börja med kanske man kunde gräva i något lite mer optimistiskt i skolan, typ folkfest.

Det är sunt att vilja må bra

Namn: Anna Skipper
Ålder: 39 år
Bor: Värmdö, Stockholm
Gör: leder *Du är vad du äter* i TV3

Hej kändis!

Jakob Gustavsson skrev bilden kommer från TV3

Hur skulle du beskriva en sund livsstil?

– God balans mellan intag av rätt sorts kost och tillräckligt med rörelse, kärleksfulla relationer och mycket skratt.

Hur tror du att du har påverkat människors livsstil?

– Med tanke på alla de hundratals mejl jag får varje vecka så tror jag det är många som blivit puffade i rätt riktning och väckt upp sin egen inre motivation och självläkande kraft.

Varför tror du att många är så utseendefixerade?

– Vi påverkas enormt av mediautbudet och de ideal som råder i dag. I dag finns det ett likhetstecken mellan ett vackert utseende, lycka och framgång. Självklart tar många efter

och blir utseendefixerade på grund av detta.

Är det sunt att vara utseendefixerad?

– Det är sunt att vilja må bra och nå sin egen maximala potential. Utseende kan aldrig kompensera för ett olyckligt inre eller en kropp som inte mår bra.

Nästa word kommer i februari. Håll utkik!

§ Vad vill du läsa om i **word**? Mejla och tala om det! **Skäll på oss**, eller var snäll om du är på det humöret.

§ Du vet väl att **du också får skriva i word**?

§ Adressen till **word** är som vanligt **red@word-uppsala.se**.

Jag attraheras av det knäppa, det konstiga. Varje människa vill känna sig originell någon gång, även om det bara är på låtsas.

Sophie Karlsson är 17 år, bor i Uppsala och tycker om att samla på skräp.

Tecknat

